Interview with Olha Venherchuk, Solotvin (IF_Sol_09_08)

Olha Petrivna Venherchuk**Name:**

IF_Sol_09_08**Code:**

1925**Born:**

Female**Gender:**

Ukrainian**Nationality:**

Higher education**School:**

Teacher**Profession:**

56:49**Length:**

שלישי, אוגוסט 11, 2009**Date:**

Transcription:

] IF_Sol_09_024 [See another interview with the same informant:

Расшифровка интервью с Ольгой Петровной Венгерчук, 1925 г. рожд., Образование высшее, педагогическое, с. Солотвино. 11.08.2009 г. Продолжительность 56 мин. 49 сек.

Собиратели: Александр Погорелый, Илья Юзефович.

00.00-06.40.

) тепер займає дуже високу посаду. Вчітелів, бо я в школі працювала, то він ТайкИнф.:--Він (пам'ята і про учітелів, і про нашу школу. І тут у них такий (ну, як то називається?) нек.. .рех..то такий якись їхній...що вони ставлят пам'ятник...так. Ми тоді на сборах були, та сама тоді вмступала. А він (Тайк) їде в Солотвін, то повертає і до мене...

Соб.:--Угу, заєжджає до Вас, так?

Инф.:--Но так, бо тут похоронені його батьки, то він сюда їхав. Ну що я вам Я...я...багато років мені Я пржили п'ять держав тут: прі Польщі я була, раз,*(сокрушённо)!*скажу сім років [школи], потім Радянській Союз, потім німці, потім знову Радянській Союз, і на кінець самостійна Україна-не така як ми бажали, ми бажали трохі їншої як вона. Но зі мною до школи, е-е, я сім років вчілася в польскої школі, знаю гарно польску мову, бо в нас Польща тоді була...

Соб.:--І вчіли всі польску мову, так?

Инф.:--Так.

Соб.:--І євреї теж, прікладом, учіли польску мову?

Инф.:--Так. Тут зі мною були в класі євреї, були полякі, були німці, були українці.

Соб.:--А кого було багатіше: поляків, українців?...

Инф.:--Українців, ні українців, саме більше було українців. А-а, м-м, були поляякі, були євреї, ще десь маю фотографію, і було у нас так...вісім було євреїв, яки з першого класу ходили зі мною до сьомого, бо то була семірічна школа.

Соб.:--Семірічна школа, так?

тут у школі. У нас було тількі два українці вчітелька-єврейка Инф.:--Так, так. І учіла мене вчітелі, одна єврейка, решта всьо полякі. Полякі себе любили. Но дуже мені подобалося ще як), кругом мене самі євреї жили і яз ними *показывает*дружно ми жили з тут о кругом (спілкувалася. Я навіть була трошкі научилася гебрейскої мови, не єврейської, а то є гебрейська.

Соб.:--Гебрейська? Ага..

Инф.:-- Так, так!

Соб.:--А чім вони відрізняются, ці мови?

і діти *показывает)*Инф.:--Ну вони відрізнялися, ну яїх не знала. Тут о, школа була близько (приватно приходили вчітися...гебрейска мова, во...ай... єврейська...

Соб.:--А там вчітель був.

Инф.:-- Так, учітель був. Вони міли учітеля, був учітель, він їх учів. Я з ними бавилася, десь і слів трохи учілася.таксамо було зі мною...десь мала фотографію...сім...було сім.євреїв, сім чі вісім єврейськіх дітей у класі, які з першого класу до сьомого...

Соб.:--До сьомого?

Инф.:--...Ми повністю закаінчіли сімірічну школу з ними, бо більше не було. Але...а вчітелька моя вона від першого класу до сьомого класу учіла. Так тоді було-природу, історію мів якись їншій учітель, але вона вела нас від першого класу до сьомого, дуже гарно [вчіла]. Але на жаль почалася війна-і всі ці євреї розстріляні, всі діти, всі діти, всі батьки і прі тому моя учітелька, за якою я дуже плакала. І бачіла як її вели, бо в нас, бачіте, однієї ночі іх забрали всіх, але ми так дуже чесно з ними жили, що вони бідненьки як їхали, то і в ночі не раз просят, ун-сн, заберить щось від нас-може ми приїдемо, може ми вернемося не знаємо що вам віддамо, але ми ничого не брали. Кажімо, би Бог нас охоронив так ми би якось жили. І вчітельку свою, я бачіла, піхотою вели туди, м-м, як Церкова, Жураки...в неї ще ноги боліли і мусила туда їти і як о во Франківську розстріляли....

Соб.:--А...їх до Франківська вели, так?

Инф.:--Так, так. Там гетто було і в цьому во Франківську ясно усіх їх розстріляли...

Соб.:--А ось може, е-е-е, пам'ятаєте...но якщо було єврейськє весілля, так, чі може *информантка* запрошували українців на таке весілля, може на свято якесь запрошували...( ).Чі часто таке було?*смеётся*

Инф.:--Ну, було, було, але я ще маленька була, то я не пам'ятаю. Якось знаю, що такий уголок ставили, із велоном ставили. І особливо пам'ятаю так похорони як були. То похорони не так *крутит руками, изображая в какой позе лежал* як у нас у труну кладуть, а якось так (, і прікривали і наймали плачок. Плачкі ці дуже плакали, що було характерно, я до *покойник)* тепер навіть і чужі, але їхні євреї...

Соб.:--Єврейські?..

Инф.:--Так. І вони наймали їх так вони називалися плачкі, о. І товони усі плакали за ними. Ну на кладбищє тут є...тут є кладбищє, але вже таке зруйноване.

Соб.:--Зруйноване?

Инф.:-- Так, зруйноване. А тут є цвинтарь недалеко, тут цвинтарь-там батьки цього Тайга. Він дуже...

Соб.:--Тобто вони не на цьому кладбищі, вони там поховані?

Инф.:--Вони там.

Соб.:--А, вони там?

] якось ТайгуИнф.:--Вони там, так. А...а цей вже був зв Радянського Союзу. Уже йому [уда....йому якось удалось уцеліти, якось він тоди втік, то я, тощо він повернувся сюда (неразб.).

06.41-08.00.

(Далее информантка рассказывает о Тайге, о том, что он был отличником, как и его сестра; о его деятельности; о том как он приходит к родителям;; о его скором приезде 22-24.08 т.г.)

08.01-15.32.

Инф.:--Ну що вам скажу!...Ніхто, бо я їх багато держави ці бачіла, я всьо пам'ятаю, як нам жилося...Всі любили...любили лише нашу землю українську, любили наших людей чюдових-українці дуже працовиті тепер як за кордон виїжджають, то дуже люблять наймати наших укаїнців...Любили працю нашу, але нас, українців не любили і українську мову прикручували і за Польщі дуже...Так, так, я пришла на...першій клас закінчіла-пришла на почту, пам'ятаю конверт купляти. А там начальник почти, поляк, та ї каже мені-а по українські говорю, ще не вмію добре ензика [польский язык].: «Ти джецко ходжіш до школи?»--«Ходзще»--«А ти уміеш польску мову?»--«То вмію трохи», то говори по-польскі, а не говориш, то їди до дому, я тобі не продам конверту. То моє батьки пішли сваритися...Не любили...

Соб.:--Не любили?...

Инф.:--Не любили...

Соб.:--А як ось євреї з поляками...там може...були може випадки як..що поляк одружився з єврейкою? Може щось таке пам'ятаєте?

Инф.:--Ні, у нас такого майже не було, ні. То так: полякі з поляками, українці з українціями, євреї із євреями. Так, ну я дуже дружили з ними-вони дууже добрі люди між іншім. Ано аби що захворіли, аби щось взаголі---вони вже бігли на допомогу и дуже рятували...

Соб.:--Тобто українцям, так?

Инф.:--Ум..так, так. Я тут миж ними о тут одна жила, а тут повсюд все євреї були. То ці всі розвалили, забрали люди...Але аони були дуже добрі! Я їх *показывает)*будинки у їх там о...(пам'ятаю дуже добрє увічливих як біда, то помогали нам, помагали, добрі люди були-я ничого проти них не скажу. Ну а потім вже про російскі дані то ви вже знаєте-всіх ввивозили на Сибір...

Соб.:--Євреїв теж вивозили? Євреїв, всіх вивозили?

Инф.:--Ні то вже німаки забирали євреїв. Німці всьо...Однієї ночі во так о....А такі бідні були, але ми були до них добрі, бо вони все, ум, голодні вмираючого. І вони о так о сюда, о сюда

сзаду до нас приходили, аби ми щось дали їсти, бо там вже по тій дорозі, то вже поліцаї бачіли, розумієте, то вони знали, що ми, такі що ми не скажімо,, що ми побожні мої були дуже батьки, тому все о сюди всад приходили,та щл мали що ми могли ділити: фасольки трохі, муки трошкі, кусочок хліба-не було відкі, бо то німці, бо то був голод, бо то була біда велика. Так що иоє покоління дуже набідувалося, дуже, дуже набідувалося. Я вчора була, а-а, з дітьми своїми, росказувала, їм як їм тепер добрє, вони в тіх умовах не вчілися....Ну гарно танцювали, виступали-молоді!... *(смеется)*бавилися,

Соб.:--Ага..тобто св'ята могли бить...бути, е-е-е...ну тобто могли приходили разом поляки, українці і євреї? Ну як...е-е-е, св'ято якесь, танці...Було таке, ага?

Инф.:--Ну, в школі була релігія, велося релігія. То були два урокі на тиждень:. українські священник нас окремо-українську релігію, поляки-окремо, а євреї-то ні. Але як ми зачінали школу, научальн...ра...научальний рік, то ми збірались усі окремо: ну, українці, поляки, євреї із своїми нм...тими....учітелямі їшли мм...на службу Божу, тобто почінати новий навчальний рік з Богом. Але ми, українці, тут до церкви, близько костел був. Ну а там, як ви казали, Ви там були чі ви туда не ходили? Бо там і Тайг заходив, но але що там *(синагога)*...божниця була церква їхня. Молилися, дуже молилися, дуже молилися і в суботу такий святочний був день. Вони ничого не робили. Навіть не можна було запалити. Сірником. Навіть не можно було води принести : вони собі у п'ятницю всьо приготовили, а в ті дни вже молилися і їли.

Соб.:--А до бані...до...до лазні..до бані вони ходили перед п'ятни...е-е-е с-с-суботою?

Инф.:--Ну-о-о....я не...н...нас не було

Соб.:--Чі була в них тут?..

Инф.:--Не було.

Соб.:--Не було, ні?

Инф.:-- Ні не було, вони дуже чістенькі були. вони ніколи не пили-не було. Я вске кажу ні одного єврея не пам'ятаю би п'янствував, аби пив. Добрі люди! Я про них говорю, бо добрі. Бо наші їнколи зрадники таки, бо всякіх доводилося бачіти.

Соб.:--А багато українців працювало, а-а, в єврейськіх, е-е, родинах? Може там помогали?

Инф.:--Помогали. З села такі...ну більше такі бідні на слуужбу ходили. Ну знаєте, вони так о, *(показывает),* любили...у них не було таких великіх будинків, в них якись такі о довгій вікном сюди. Передні..під..п...передня кімната це був магазин, магазин-вони мали один, а сюда такі собі дві-трі кімнаткі мали. Ну вони більше, я пам'ятаю, любілі ум-не-е, долари і золото.

Соб.:--Ага.

Инф.:--Так, вони не...

Соб.:--Вони купували [їх]?

Инф.:--так, так, так! але там якимось великими тим вони не дуже, вони звілися, але як пришла біда, то всьо пропало, і не мали де виховати, бо вечіром оголосили, пам'ятаю, нічка та страшна, і там окремо було євреї тої ночі приходили, ну-ам, нас Князевичі називав, а «Князевичко може ви би щось нам сховали, може. Та вийдите, бо то як німці були, то ми не знали чі ми завтра вже будемо, бо вони розстріляли, яїх ненавиджу, то му що там мій брат вмер, семнаццятилітнього брата забрали на роботу на каторжну, страшні роботи в Німеччіну і він там в Німеччіні помер, угу. Вони були страшно жорстокі, страшно жорстокі.

15.32-15.40.

).*Разговор і смех*(

Соб.:--...А скажіть, будь ласка, ось коли Радянська вдада пришла, ну, скажімо, євреї вони ж ходили до свого рабіна до церкви, та к, до своєї?

Инф.:--Так.

Соб.:--А-а-а...чі вони як, е-е-е, Радянська вдада пришла і вони ї надалі ходили до-о-о до Чі хтось там був з них такий...безбожник? рабіна?

Инф.:--Так як...Як Радянська влада була, то вже не було тієї божниці. Вона була така зруйнована. Пам'ятаю що...

Соб.:--Це після...це після войни, так?

Инф.:--Так, так. Я пам'ятаю що зі мною жо тут у межу жив називався рабін і чогось у п'ятницю такій був звічай, ўо кожній єврей він мав мати курку у суботу і він мав різати курку і мав різатитой рабін, тількі один він.

Соб.:--Рабін?

Так, так

Він тількі?

Тількі він. Тут о, тут о, я пам'ятаю, що йому платили. Вони були дуже дружні: як такі були бідні, що не могли, то вони одні одним помогали. Я..я колоись-то , як тут виступала...не знаю, то казала, що як би так українці любилися, як любились євреї, як любилися полякі любилися свою націю і німці себе дуже любили. Можна було німаку сказати, що якись хтось у родині давнього з покоління нашого був, вони зовсім мже інакше відносились. Вже давали нам), е-е-е, карточку, що був один магазин і *смеётся*М..м..мені не був...мені брата забрали (написано «Нур фір дойч»--лише для німців.

Соб.:--Тількі для німців це...

Инф.:--Так. І вони могли, ті, що доносили, з ними служили тількі в той магазин шли і там все брали, ах.

Соб.:--Не тількі німці там, але ще..зрадники, так?

) *(смеётся* Инф.:--Були зрадники, були зрадники. І однієї ночі...я...як була Радянська влада .Н-м-м, німці, тут були німці, влада німецька.. Ну пришов до мене хлопець-колись так о не гуляли туди-сюди, приходив до хати, гарно розмовляв, а не по яких ось барах поставали, седів до дванаццятої.

Далее идёт разговор на известные сюжеты праздников, еврейских традлиций и др.)(

English translation of transription:
Not yet

Description:

Pre World War II life in Solotvin: Ukrainians, Poles, Jews.

The Holocaust.

Jewish residents of Solotvin.

Jewish funeral traditions.

Interviewer: Alexander Pogorelyi

Interviewer: Ilya Yuzefovich

Community: Stanislawow (Ivano-Frankivsk)

Source URL: http://www.jgaliciabukovina.net/he/node/111697